

SOSIALPOLITIKKEN OG EEC.

Marknadsutvalet til regjeringa sette den 6. september 1971 ned ei arbeidsgruppe til å utgreie dei sosialpolitiske spørsmål i høve eit norsk medlemskap i EEC.

Arbeidsgruppa fekk følgjande mandat:

"Arbeidsgruppen har til oppgave å studere EF's sosialpolitikk på fellesskapsplanet på grunnlag av det vedtatte regelverk og foreslåtte retningslinjer for fremtiden. På dette grunnlag skal utvalget vurdere de sosialpolitiske konsekvenser ved norsk medlemskap."

og hadde følgjande samansetning:

- "Statssekretær Torbjørn Mork, formann
- Professor dr.med. Chr. F. Borchrevink
- Overlege Arne Bruusgaard
- Rektor Audun Ervik
- Cand.med. Rolf Hanoa
- Byråsjef Idunn Heldal Haugen
- Konsulent Arne B. Hønningstad, sekretær
- Byråsjef Helge Håvie
- Sosionom Tor Rønning.

Arbeidsmetode.

Arbeidsgruppen har på grunnlag av arbeidsdokumenter fra sekretæren og gruppens medlemmer utarbeidet denne innstilling. Arbeidsgruppen har hatt 14 møter. Til arbeidsgruppens siste møte framla gruppens medlem cand.med. Rolf Hanoa, som inntil behandlingen av hovedkonklusjonen har deltatt i gruppens arbeid, en fullstendig egen innstilling. Denne vedlegges. Innstillingen fra utvalgets øvrige medlemmer er enstemmig, bortsett fra en dissens i hovedkonklusjonens sluttavsnitt.

Studiereiser.

Arbeidsgruppen har foretatt en studiereise til Bonn og Brussel. Dessuten har to av gruppens medlemmer ved samme anledning vært i Haag."

Utvalet delte seg i tre fraksjonar. To av fraksjonane har same premisser, men deler seg i konklusjonen. Lege Rolf Hanoa la fram eiga innstilling og såleis og eigen konklusjon.

Først gir vi att Rolf Hanoas konklusjon, og så konklusjonane til resten av utvalet.

OPPSUMMERING OG KONKLUSJON.

Arbeidsgruppen for sosialpolitikk under Regjeringens markedsutvalg fikk i september 1971 tildelt følgende mandag: "Arbeidsgruppen har til oppgave å studere EF's sosialpolitikk på fellesskapsplanet på grunnlag av vedtatte regelverk og foreslåtte retningslinjer for fremtiden. På dette grunnlag skal utvalget vurdere de sosialpolitiske konsekvenser ved norsk medlemskap.

Arbeidsgruppen vil legge fram rapport for Markedsutvalget innen 15. november 1971".

Mandatet foranlediger i seg selv noen kommentarer. Å studere EEC's sosialpolitikk alene eller fortrinnsvis på fellesskapsplanet, ville gi ufullstendige og løsrevne perspektiver på spørsmålet om sosialpolitiske konsekvenser ved norsk medlemskap. EEC's sosialpolitikk må naturligvis studeres i sammenheng med samfunnsforholdene og den nasjonale organiserte sosialpolitikk i medlemslandene, om omfanget og effekten av de sosialpolitiske tiltak på EEC-plan skal komme fram. Likeledes må en ta i betraktning norske samfunnsforhold og norsk sosialpolitikk i praksis ved vurderingen av EEC-ordningens betydning for Norge. Videre vil en studie basert på "det vedtatte regelverk og foreslåtte retningslinjer for fremtiden" gi et ufullstendig bilde av EEC-organenes sosialpolitikk, som ikke minst må studeres utfra konkrete tiltak, relevante utredninger, vurderinger og synspunkter hos fagfolk og menigmann, og de problemfelter som regelverket og fremtidsplaner ikke omfatter. Stortingsmeldingene og Markedsmeldingene om EEC har da heller ikke holdt seg innenfor rammen av et så snevert og skjevt mandat i omtalen av sosialpolitiske spørsmål, som det vår arbeidsgruppe fikk tildelt.

På denne faglige bakgrunn ble det reist spørsmål i arbeidsgruppens møte 22.9.71 til Regjeringens markedsutvalg om mandatet kunne endres slik at sosialpolitikken kunne utredes i et helhetlig, samfunnsmessig perspektiv. På arbeidsgruppens møte 4.10.71. ble det meddelt at Markedsutvalget ikke ønsket å endre mandatet. I denne utredningen er spørsmålene knyttet til sosialpolitikken og EEC-medlemskap likevel drøftet i et helhetsperspektiv, i det dette er det eneste faglige forsvarlige. De øvrige medlemmer i arbeidsgruppen har også i stor utstrekning tatt utgangspunkt i et helhetsperspektiv.

Arbeidsgruppen har hatt en kort frist. Den oppgitte frist er blitt noe overskredet. Likevel har fristen vært alt for kort for en fullstendig utredning av mange detaljspørsmål. Det hadde vært ønskelige at arbeidsgruppen hadde blitt nedsatt tidligere.

Det mest avgjørende perspektiv ved spørsmålet om EEC-medlemskaps konsekvenser for norsk sosialpolitikk, er den samfunnsutvikling som EEC-medlemskap vil medføre. Vi har i dag i Norge en samfunnsform der privatøkonomiske interesser dominerer. Denne situasjon fører til betydelige økonomiske og organisatoriske disposisjoner i samfunnet uten at det blir tatt avgjørende hensyn til vanlige menneskers interesser og sosiale behov. Også vår samfunnsform i dag er problemproduserende.

Ved norsk medlemskap i EEC vil Roma-traktatens bestemmelser og EEC's politiske praksis styrke de privatøkonomiske interessenes posisjon i samfunnet. Samtidig vil avgjørelsesmyndigheten i viktige økonomiske og politiske spørsmål delvis og gradvis bli overført fra det nasjonale til det overnasjonale plan. Konferer med innstillingen til arbeidsgruppen som har utredet spørsmålene knyttet til en økonomisk og monetær union. Norsk medlemskap vil videre kreve en næringsøkonomisk tilpasning til det større felles marked gjennom overgang til produksjonsmessig stordrift og spesialisering. Tilpasningen må skje i form av forsering av den omformingspolitikk som i dag skjer i norsk næringsliv gjennom strukturendringer og rasjonalisering. I takt med den næringsøkonomiske tilpasning vil det måtte skje en miljømessig tilpasning gjennom sentralisering og økt bydannelse i Norge ved medlemskap. Den forserte samfunnsmessige omforming som vil skje på disse premisser, representerer store muligheter for økt produksjon av andre og flere medisinske og sosiale omformingsproblemer enn dem vi opplever i Norge i dag. Problemmengden er ikke en fysisk eller økonomisk målbar størrelse, men kommer til uttrykk i manglende tilpasning, trivsel, utfoldelse og trygghet, i manglende medbestemmelsesmulighet i samfunnet. Således må også den avdemokratisering som EEC-medlemskap innebærer for Norge på det nasjonale plan, regnes som en problemproduserende faktor. Likeledes det at EEC-medlemskap avskjærer landet fra muligheten for å utvikle en samfunnsform der de store, allminneligste gruppene i folket får all avgjørende myndighet.

Det siste moment berører spørsmålet om Norges sosialpolitiske situasjon om landet ikke blir medlem i EEC. Også i denne situasjonen vil samfunnsutviklingen og de problemproduserende forhold bli avgjørende for sosial standard og trygghet. I denne situasjonen må en også regne med medisinske og sosiale omformingsproblemer i samfunnet, slik vi ser det i dag, og trolig også i større omfang, om den økonomiske politikk blir ledet etter de samme retningslinjer som nå. Men man blir ikke henvist til en næringsøkonomisk omformingstakt og -ramme, liksom målsetting slik de er bestemt i Roma-traktaten og EEC-organenes praksis, og dette vil spare Norge for betydelige omformings-"smerter" fra et sosialmedisinsk synspunkt. Den pålagte næringsøkonomiske helhetstilpasning til EEC-for-

holdene vil ha langt ugunstigere og mer omfattende sosialpolitiske konsekvenser enn en situasjon med Norge utenfor EEC, der mulighetene for nasjonal styring av utviklingen i næringsliv og lokalsamfunn blir langt større. Forutsetningen for at dette skal bli tilfelle er imidlertid at mulighetene for en demokratisk styring av samfunnsutviklingen benyttes, slik store grupper i bl. a. arbeider- og fagbevegelsen har uttrykt ønske om. Et utgangspunkt for denne utredningen har vært at alternativet til EEC-medlemskap blir at Norge utenfor EEC utvikler en samfunnsform der de store allminnelige grupper i folket får avgjørende innflytelse. Det er mange spørsmål som reiser seg i forbindelse med Norges situasjon uten medlemskap i EEC. Det er beklagelig at Regjeringen ikke har tatt initiativet til å utrede denne situasjonen nærmere.

En vurdering av de sosialpolitiske konsekvenser ved et eventuelt norsk medlemskap i EEC blir et spørsmål om forutsigelse. Det samme gjelder vurdering av situasjonen utenfor EEC. I slike vurderinger må en følgelig bygge på hypoteser. Og hypotesene må baseres på tilgjengelige data og de sosialpolitiske situasjoner disse antyder for fremtiden. Således kan det ikke bli snakk om sikre og objektive vurderinger, men om vurderinger der utrederens holdninger og sosialpolitiske normer kommer til uttrykk. Det er beklagelig at dette poenget ikke blir nevnt i Regjeringens markedsmeldinger, i Stortingsmeldingene om EEC-spørsmålet og i Utenriksdepartementets brosjyre om EEC og sosialpolitikken. I disse skrifter kan en få inntrykk av at det er tale om sikre og objektive vurderinger.

Hovedpunkter i vurderingene:

1. Sosialpolitikken omfatter to hovedfelter: 1) tiltak for å bøte på og hjelpe medisinske og sosiale problemer, 2) situasjoner og forhold i samfunnet som skaper medisinske og sosiale problemer.
2. Romatraktaten binder medlemslandene til en bestemt, privatøkonomisk orientert situasjon og utvikling som i særlig grad skaper medisinske og sosiale problemer. Denne situasjon og utvikling vil også sette rammen for medlemslandets økonomiske mulighet for å bøte på og avhjelpe medisinske og sosiale problemer. Den likheten som herved oppstår mellom medlemslandenes sosialpolitiske situasjon må betegnes som en harmoniseringseffekt. De artikler i Roma-traktaten som spesielt omhandler sosialpolitikk, har liten betydning i denne forbindelse. Og de sikrer ikke tiltak på EEC-plan som kan bøte på og forebygge den særlige produksjon av medisinske og sosiale problemer som EEC-utviklingen medfører. Det europeiske sosialfond med sine

nye retningslinjer kan ikke endre denne situasjon vesentlig. EEC-medlemskap griper på denne måte direkte inn i landenes nasjonale sosialpolitikk.

3. Norsk medlemskap innebærer at Norge må tilpasse seg den økonomiske og politiske situasjon og målsetting i EEC. Denne tilpasningen vil innebære en aksentuering og dreining av den pågående samfunnsomforming gjennom sentralisering, strukturendringer og rasjonalisering. Styringen av denne utvikling vil i økende grad bli overlatt til overnasjonale organ. Dette innebærer en betydelig fare for økt produksjon av medisinske og sosiale problemer i det norske samfunn, sammenholdt med en situasjon uten medlemskap der de nasjonale muligheter for å styre den økonomiske og sosiale utvikling blir nyttet fullt ut. EEC-medlemskap vil værlig innebære nye og flere medisinske og sosiale problemer i norsk arbeidsliv. Dessuten vil helsevesenet bli berørt gjennom regler om utdanningskrav til helsepersonell og regler om etableringsrett. Medlemskap innebærer fare for svekking av Statens kontroll med omsetning av utenlandsk øk, og fare for opphevelse av Statens rett til å avslå salg av legemidler som vi har liknende av fra før på det norske marked. EEC-landene og EEC-organene representerer en sosialpolitisk ideologi som er annerledes enn den rådende i Norge. I EEC-landene er forskjellen mellom rik og fattig i stor utstrekning også bevart i det sosiale og medisinske hjelpeapparat. De sosiale forhold i EEC-landene vitner ikke om noe høyere nivå av trivsel, trygghet, utfoldelsesmulighet og medbestemmelserett enn det som er tilfelle i Norge. Norge er likevel ikke noe idealland, men utenfor EEC foreligger muligheten for en politiske utvikling som ikke er dominert av privatøkonomiske interesser. En slik utvikling vil være langt mindre problemproduserende.
4. Det er blitt hevdet at EEC-medlemskap er nødvendig, for at Norge skal kunne oppnå den økonomiske vekst som er forutsetningen for en tilfredsstillende løsning av våre framtidige medisinske og sosiale problemer. For det første er det tvilsomt om EEC-medlemskap er nødvendig for å oppnå en fortsatt sterk økonomisk vekst. Dernest er ikke sterk økonomisk vekst en tilstrekkelig forutsetning for løsning av fremtidige medisinske og sosiale problemer. I visse henseende kan økonomisk vekst heller ikke regnes som en nødvendig forutsetning, slik økonomisk vekst beregnes i dag. Derimot må en bedring av de økonomiske kår hos de vanskeligstilte mennesker i Norge regnes som en nødvendig betingelse. og oppnåelsen av dette krever andre økonomiske

virkemidler enn dem EEC-medlemskap kan tilby. Det sentrale virke-
middel for å bedre folkehelsen i Norge i dag er en omprioritering
av ressursene fra den avhjelpende til den forebyggende sektor av
sosialpolitikken. Og denne omprioritering kan bare skje gjennom
en samtidig og samordnet tilretteleggelse av industripolitikken, land-
brukspolitikken, fiskeripolitikken og distriktpolitikken med forebyg-
gende tiltak for øyet. En slik tilretteleggelse gir EEC-medlemskap
lite rom for.

ROLF HANOA

ooo

HOVEDKONKLUSJON.

Den generelle målsetting for Fellesskapets sosialpolitikk, som uttrykt i Traktatens alminnelige sosialpolitiske bestemmelser i artiklene 117-122, er såvidt arbeidsgruppen kan se i samsvar med målsettingen i andre internasjonale organisasjoner der Norge deltar, som f. eks. Europarådet og ILO.

Det kan fastslås at EF's organer ikke har hjemmel til i Traktatens artikler 117-122 å pålegge medlemsstatene bindende sosialpolitiske målsettinger eller tiltak utover de målsettinger som der er fastslått.

Traktatens alminnelige sosialpolitiske bestemmelser gir ingen hjemmel for Fellesskapets organer til å fremme en spesiell harmoniseringspolitikk på det sosiale området. Det er imidlertid andre artikler i Traktaten som kan ha betydning for en tilnærming av de sosiale systemer i medlemslandene. Teoretisk kommer her inn Traktatens artikler 100-102 om alminnelig lovtilnærming. Denne bestemmelsen har hittil aldri vært brukt på det sosiale området. Bruk av artikkel 100 forutsetter enstemmighet i Rådet. Det sosialpolitiske samarbeid som har utviklet seg innen Fellesskapet på grunnlag av de alminnelige sosialpolitiske bestemmelser i artiklene 117-122 er stort sett begrenset til Kommisjonens utrednings- og planleggingsarbeid.

I den forstand de fellesskapelige sosialpolitiske tiltak går ut over dette er de basert på andre artikler hvor Fellesskapet har en direkte hjemmel til å fremme tiltak, som f. eks. artikkel 51 om sosial trygghet for vandrearbeidere og artiklene 123-127 om Det Europeiske Sosialfond. Hovedtyngden av Fellesskapets sosialpolitiske tiltak har sammenheng med det felles arbeidsmarked for arbeidstakere.

Bestemmelsene i artikkel 51 og de to forordninger som er gitt med hjemmel i denne om sosial trygghet for vandrearbeidere og deres familier, er det eneste konkrete tiltak fra Fellesskapets side på trygdesektoren. Bestemmelsene berører ikke det sosialpolitiske innhold i det enkelte lands trygdesystemer eller sosialpolitikk, men sikrer vandrearbeiderne like trygderettigheter innen hele Fellesskapet. Det norske trygdesystem vil ikke bli direkte berørt ved et eventuelt EF-medlemskap verken hva målsettinger eller lovgivning, bortsett fra mindre tekniske tilpasninger. Trygdepolitikken anses innen Fellesskapet som en nasjonal oppgave.

Det Europeiske sosialfond har til oppgave å bedre arbeidstakernes muligheter til sysselsetting og til å skifte arbeidssted og eller yrke innen Fellesskapet. Særlig etter at Fondets virksomhet ble revidert i 1971 kan man anta at Norge vil kunne få bistand fra Fondets midler, for

å bidra til å motvirke skadevirkninger av en eventuell ytterligere forsert
strukturendring i norsk næringsliv som følge av EF-medlemskap. I
denne forbindelse legges det vekt på at bidrag til yrkesutdanning og om-
skolering fortrinnsvis skal gis til beste for sysselsettingsforetak i ut-
viklingsområder. Det pekes i bestemmelsene spesielt på utdanning av
kvinner til arbeidslivet. Dessuten tas det særlig sikte på å hjelpe eldre
og funksjonshemmede når det gjelder sysselsetting.

Sosialfondets midler skal dessuten brukes til aktive tiltak for å
etablere ny virksomhet innen områder hvor det er lav aktivitet og ledig
arbeidskraft.

Felleskaplige sosialpolitiske tiltak gjennom Det Europeiske Sosial-
fonds virksomhet kommer i tillegg til det enkelte medlemslands politikk
på dette området og er ikke ment å erstatte denne. Sosialfondet setter
heller ingen grenser for hvilke tiltak som kan gjennomføres på det nasjo-
nale plan eller hvordan disse skal utføres.

De strukturendringer som preger næringslivet innen EF i dag har
skapt betydelige sosiale problemer. Det er på denne bakgrunn man må
vurdere Det Europeiske Sosialfonds struktur og virksomhet. Fondet
alene er ikke nok til å bote på disse sosiale problemer. Det forutsettes
også nasjonale tiltak som kan bidra til en mer harmonisk utvikling på
arbeidslivsektoren. De omfattende problemer Fellesskapslandene har
innen det medisinske- og sosiale arbeidsvern og på arbeidsmarkedet for-
øvrig gjør seg også i betydelig grad gjeldende her i landet. Norge har
gjennom sin utadvendte økonomi og gjennom medlemskap i EFTA ikke
vært isolert fra de generelle tendenser som har gjort seg gjeldende i
industrialiserte stater. De spesielle sosiale problemer som karakteri-
serer de moderne industrisamfunn er i høy grad forårsaket av den tek-
nologiske utvikling. De problemer man står overfor i EF-landene skiller
seg ikke vesentlig ut fra de problemer man f.eks. har i EFTA-land som
Sverige og Storbritannia på dette området.

Man kan likewæl ikke se bort fra at et eventuelt norsk EF-medlemskap
kan medføre en forsterkning av urbaniserings- og konsentrasjonstendensene
i Norge, gjennom økte strukturendringer i norsk næringsliv. En slik økt
strukturendring vil kunne medføre økte problemer særlig for marginal-
arbeidsgrupper og vil ellers kunne føre til økte sosiale problemer innen
arbeidslivet og samfunnet som helhet. Disse forhold vil i fremtiden i
større eller mindre grad sette store krav til norsk sosialpolitikk enten vi
går med i et utvidet EF eller ikke. Ved et eventuelt medlemskap vil
ikke de fellesskaplige sosialpolitiske tiltak gjennom Sosialfondet alene
kunne bote på de problemer man står overfor. Det vil kreve en bety-
delig innsats fra myndighetene og samfunnet som helhet for å sikre en
balansert og harmonisk utvikling på dette området.

Når disse spørsmål skal vurderes må man også ta hensyn til de virkninger som kan oppstå hvis Norge blir stående utenfor et utvidet EF. Nye sosialpolitiske tiltak forutsetter enten en omfordeling av tilgjengelige økonomiske ressurser mellom de forskjellige samfunnssektorer eller en fortsatt tilfredsstillende økonomisk vekst.

En del traktatbestemmelser som ikke har noen direkte sammenheng med de sosialpolitiske bestemmelser i Traktaten vil på visse områder få en indirekte virkning på sosialsektoren.

Kommisjonen fremla for Rådet i 1969 direktivforslag om gjensidig godkjenning av utdannelsesbevis for leger, tannleger, farmasøyter, sykepleiere, jordmødre og optikere. Direktivforslagene er ennå ikke behandlet av Rådet. Dersom de skulle bli vedtatt i sin nåværende form vil enkelte sider ved direktivforslagene reise spesielle problemer for Norge ved et eventuelt medlemskap. Særlig er det bekymringsfullt at direktivforslaget angående sykepleiere ligger vesentlig under den standard for undervisning i teoretiske fag som man krever i Norge og at man ut fra bestemmelsene i direktivforslagene ikke kan kreve språkkunnskap i norsk for helsepersonell som ønsker å arbeide i Norge. Direktivforslagene reiser en rekke spørsmål som Arbeidsgruppen ikke har hatt anledning til å utrede nærmere. Den vil derfor anbefale at disse spørsmål blir ytterligere utredet og avklart.

Romatraktatens artikkel 37 som omhandler statsmonopolenes stilling har bestemmelser som tar sikte på å avvikle diskriminerende elementer i monopolenes innkjøps- og salgspolitikk. Fra norsk side har man lagt frem memorander om de to statsmonopolene A/S Vinmonopolet og Medisinaldepotet, hvor man betraktet disse monopolers virksomhet å være i overensstemmelse med artikkel 37.

Fra Fellesskapets side har man under forhandlingene ikke reist innvendinger mot dette synspunkt. Bortsett fra A/S Vinmonopolets enerett til import og engrossalg av utenlands produsert øl som rammes av bestemmelsene i artikkel 37, er det således brakt på det rene at Norge ved et eventuelt EF-medlemskap kan opprettholde de institusjoner, lover og regler, heri innbefattet avgiftspolitikken, som er grunnlaget for vår edruskapspolitikk. Når det gjelder import- og engrossalgordninger for utenlandskprodusert øl bør det eventuelt finnes et nytt system som ivaretar de edruskapspolitiske intensjoner den nåværende ordning bygger på.

Alkohollovgivningen og omsetningsformene for alkohol er i de enkelte EF-land til dels meget forskjellige fra den norske. Det foreligger intet samarbeid om alkoholpolitiske spørsmål innen Fellesskapet eller planer om å ta dette opp som et samarbeidsfelt. Virkninger på alkoholsekto-

og edruskapspolitikken vil imidlertid kunne oppstå som følge av næringspolitiske tiltak fra Fellesskapets side.

I memorandumet om Spesialitetsnemndas stilling, har man fra norsk side gått ut fra at Spesialitetsnemndas virksomhet er i overensstemmelse med Romtraktatens artikkel 36. Fra Fellesskapets side har man gjort oppmerksom på at dette spørsmål ikke bare kan vurderes ut fra artikkel 36 i Traktaten, men at man også må se det i lys av de bestrebelser som foregår innen Fellesskapet for å tilnærme lovgivning og administrative bestemmelser når det gjelder handel med farmasøytiske spesielpreparater. Fellesskapet har i 1965 vedtatt et direktiv om tilnærming mellom loven og administrative bestemmelser for markedsføring av farmasøytiske spesialpreparater. Dette direktivet er ennå ikke gjennomført innen Fellesskapet.

Spesialitetsnemndas behovsprøving for å hindre markedsføring av parallelle preparater på det norske marked står i strid med bestemmelsene i direktiv 65/65. Hvis bestemmelsene i direktiv 65/65 blir gjennomført innen Fellesskapet, er det således uklart om man vil kunne opprettholde Spesialitetsnemndas behovsprøving.

Bortsett fra behovsprøvinger som ikke er i overensstemmelse med det nevnte direktiv vil Spesialitetsnemndas virksomhet ikke bli berørt ved et eventuelt medlemskap. Det er ingen bestemmelser i direktiv 65/65 som fratår Spesialitetsnemnda adgangen til den nåværende priskontroll.

Arbeidsgruppen vil uttale at virkninger av norsk medlemskap i EF på sosiallovgivningen i vårt land ikke kan vurderes ensidig på bakgrunn av EF's sosialpolitikk. Andre tiltak, f.eks. økonomiske fra Fellesskapets side er i virkeligheten av langt større interesse i denne sammenheng. Utvalget viser i denne forbindelse til at spørsmålene vedrørende den økonomiske politikk er behandlet i andre utvalg.

Arbeidsgruppen kan for sin del ikke betrakte sosiallovgivningen som et lukket felt, og hvor det avgjørende i denne forbindelse skulle være i hvilken grad de ulike sosiale tiltak i EF-landene svarer til sosiallovgivningen i vårt land.

Arbeidsgruppen går for sin del ut fra et helt annet syn på sosialpolitikken. Den mener at det vil være mer/eningstfyllt å se behovet for sosiale tiltak som et resultat, blant annet av aktiviteter på en lang rekke områder av samfunnslivet, f.eks. arbeids- og næringslivet, i skolen, innenfor samferdselssektoren, i distriktpolitikken m.v. Omfanget av de sosiale problemer avhenger således av i hvilken grad sosiale hensyn får telle med ved utformingen av den samlede politikk samfunnet vil føre.

Legger en for stor vekt på økonomisk vekst og hensynet til høy produktivitet, vil dette kunne komme til å skje på bekostning av andre sentrale verdier - trivsel, helse og trygghet.

Arbeidsgruppen vil videre bemerke at økonomisk vekst ikke nødvendigvis fører med seg økt velferd. Det er heller ikke uten videre gitt at en enkelt sektor av produksjonslivet som isolert sett driver lønnsomt også i samfunnsmålestokk egentlig er lønnsom. Disse synspunkter mener arbeidsgruppen taler for at sosialpolitikken må vurderes i et bredt samfunnsperspektiv.

Arbeidsgruppen har overensstemmende med sitt mandat studert "EF's sosialpolitikk på fellesskapsplanet på grunnlag av det vedtatte regelverk og foreslåtte retningslinjer for fremtiden".

Arbeidsgruppens medlemmer Mork, Ervik, Hønningstad, og Håvie finner at det på dette grunnlag er uråd med noen grad av sikkerhet å fastslå

- a) hvorledes omfanget og karakteren av sosial- og helsemessige problemer og,
- b) hvorledes våre muligheter for å forebygge og løse slike problemer, vil utvikle seg ved forskjellige markedsløsninger.

De direkte virkninger for norsk sosial- og helsepolitikk i tradisjonell forstand synes imidlertid - som vist i innstillingen - å være så relativt begrenset, at de etter disse medlemmers vurdering ikke kan tillegges avgjørende betydning for spørsmålet om Norge skal bli medlem av EF eller stå utenfor et utvidet Fellesskap. På den annen side har arbeidsgruppens mandat, tidsfristen, gruppens sammensetning og oppgavens omfang gjort det umulig for arbeidsgruppen å foreta en samlet vurdering av de generelle virkninger norsk medlemskap i EF vil få for behovet for sosialpolitiske tiltak i vårt land.

Disse medlemmer vil derfor måtte gi uttrykk for en alminnelig reservasjon når det gjelder virkningene av nevnte forhold på sosialpolitikken.

Arbeidsgruppens medlemmer Borchrevink, Bruusgaard, Heldal Haugen og Rønning vil uttale at arbeidsgruppens mandat og sammensetning, og tidsfristen i relasjon til oppgavens omfang har gjort det umulig for arbeidsgruppen å foreta en mer dyptgående samlet vurdering av de generelle virkninger norsk medlemskap i EF vil få for behovet for sosialpolitiske tiltak i vårt land. Med denne reservasjon vil ovennevnte medlemmer likevel mene at man må være forberedt på å møte større sosialpolitiske problemer hvis Norge går inn i EF enn hvis vi blir stående utenfor Fellesskapet.

Oslo, 11. desember 1971.

Arne Bruusgaard, Chr. Borchrevink, Audun Ervik, Idunn Heldal Haugen, Helge Håvie, Ter Rønning og Arne B. Hønningstad.